

N:o 14.

Ank. till Riksd. kausli den 15 april 1889, kl. 11 f. m.

*Första Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande n:o 6,
i anledning af väckt förslag om skrifvelse till Kongl.
Maj:t rörande förbud mot införsel af margarin och oleo-
margarin samt tillverkning af margarin m. m.*

Uti en i Första Kammaran väckt, till utskottet hänvisad motion (n:o 51) har herr *Thor Ekenman* föreslagit, att Riksdagen måtte besluta att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t måtte utfärda förbud mot införsel af konstgjordt smör eller margarin äfvensom af oleomargarin; att förordning måtte utfärdas, hvarigenom bestämmes, att vara, som under namn af smör af mjölk eller grädde i landet införes, skall, innan varan från tullverket utlemnas, af sakkunnig person undersökas för utrönande af att varan icke innehåller andra fettämnen än mjölkfett; samt att förbud emot tillverkning inom riket af margarin eller konstgjordt smör måtte utfärdas.

Till stöd för denna sin motion har motionären — med erinran att mejerihandteringens stora betydelse för svenska landtbruket och den fara, hvarmed denna handtering hotades från den i tillväxt stadda konstsmörfabrikationen, framkallat ansträngningar att åstadkomma ett verksamt offentligt skydd mot denna fara, och att i detta syfte Kongl. Maj:t under förra året förordnat en särskild komité af sakkunniga per-

soner för uppgörande af förslag till förordning angående tillverkning och försäljning af margarin, hvilket förslag efter öfverlemnandet till Kongl. Maj:t hänvisats till länsstyrelserna för hushållningssällskapens hörande -- vidare anført, att af rikets 26 hushållningssällskap hade nu 21 obetingadt uttalat sig för ett *fullständigt förbud* mot såväl tillverkning och försäljning inom landet som utförelse af margarin samt afstyrkt det nämnda förslaget till margarinlag; att alltså ett stort flertal af landets jordbrukande och en icke obetydlig del af dess industriidkande befolkning på sådant sätt genom hushållningssällskapen uttalat sin bestämda åsigt i denna viktiga fråga; samt att det dessutom icke torde kunna förnekas, vare sig att den svenska smörmarknaden i utlandet och särskildt i England under de senare åren vunnit allt större erkännande och omfattning, så att vår smörexport för närvarande utgjorde vårt landtbruks främsta inkomstkälla, eller att enda sättet för ytterligare framsteg på denna så framgångsrikt beträdda väg, enligt hushållningssällskapens uttalanden, vore att fortfarande tillverka och utföra en fullgod och ärlig vara, hvars rena och oförfalskade beskaffenhet genom särskild lagstiftning vore garanterad, eller att en tillåten införelse och tillverkning af margarin måste uppväcka misstroende mot och försämra afsättningsförhållandena för vårt svenska natursmör, eller att vår för landet så inkomstbringande mejerihandtering, på hvilken hela vårt jordbruks kraftiga och sunda utveckling i så högst väsentlig mån hvilade, hölle på att lida obotlig skada genom den möjlighet till natursmörets förfälskning, som margarinerna erbjöde.

Då utskottet nu tagit denna fråga under behandling, har utskottet ansett sig till en början böra lemna en kort redogörelse för den metod, som i allmänhet lärer användas för frambringandet af margarin eller konstsmör. Denna metod beskrifves sålunda:

Färsk, helst ej öfver 24 timmar gammal, råtalg af fäkreatur — färtalg anses olämplig — tvättas med kallt vatten och smältes i vattenbad vid en temperatur ej öfver 50° C., hvarvid sjelfva talgen skiljer sig från bindväfnaderna. Den sålunda erhållna skirade färska talgen har en stelningpunkt af cirka 33°—37° C., är lukt- och smaklös samt går i världshandeln under namn af »premier jus». Den lemnas att långsamt stelna vid cirka 30° C. och pressas derefter uti hydraulisk press, då en flytande lukt- och smaklös del, benämnd oleomargarin, med en stelningpunkt af cirka 20°—25° C. afskiljes och en fast del, »presstalgen», med en stelningpunkt af 40°—45° C. kvarstannar i pressen. Presstalgen är ett utmärkt stearinmaterial och säljes till stearinfabrikerna. Oleomargarinen, som ensam är för hård att använda till konst-

smörberedning, blandas nu med fin sesam- eller jordnötsolja; denna blandning kernas med söt mjölk eller grädde, och den då uppkomna produkten utgöres af margarin eller konstsmör, hvilket behandlas på alldeles samma sätt, som användes vid beredning af naturligt smör, d. v. s. det färgas, tvättas och saltas. Då man vill ernå prima vara, försättes margarinsmöret dessutom med mer eller mindre naturligt smör och parfymeras stundom med någon konstgjord eterart.

Den nu väckta frågan har varit föremål för Riksdagens behandling under år 1888. I anledning af då väckta motioner föreslog Andra Kammarens andra tillfälliga utskott (uti sitt utlåtande n:o 5), att Riksdagen ville uti skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, *dels* att Kongl. Maj:t ville så fort ske kunde utfärda förbud mot införsel af konstsmör äfvensom af oleomargarin, *dels* att förordning måtte utfärdas, hvarigenom bestämdes att vara, som under namn af smör af mjölk eller grädde i landet infördes, skulle, innan varan från tullverket till importören utlemnades, på dennes bekostnad af sakkunnig person undersökas för utrönande att varan icke utgjordes af eller vore uppblandad med konstgjordt smör, *dels ock* att Kongl. Maj:t ville utfärda förbud emot tillverkning inom riket af konstsmör. Vid föredragning af detta utlåtande i Andra Kammaren den 24 april bifölls, utan omröstning, till alla delar, hvad utskottet sålunda föreslagit, hvaremot, då frågan, efter behandling af Första Kammarens tillfälliga utskott n:o 1, förehades i denna kammare den 9 maj, Första Kammaren väl beslöt att biträda medkammarens beslut om aflåtande af en skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om utfärdande af förbud mot införsel af konstgjordt smör äfvensom af oleomargarin, men i öfriga delar icke biträdde det af Andra Kammaren fattade beslut. Då frågan återkom till sistnämnda kammare, beslöt emellertid denna kammare den 12 maj att icke i något hänseende biträda de beslut, som Första Kammaren i ärendet fattat; hvadan frågan för tillfället helt och hållet förföll.

Genom beslut den 14 juni 1888 uppdrog Kongl. Maj:t åt svenska och norska generalkonsuln i London C. Juhlin-Dannfelt att afresa till Holland för att taga närmare kännedom om margarinindustrien derstädes samt huruvida nämnda lands jordbruk och ladugårdsskötsel kunde anses hafva haft nytta eller skada af denna industris utveckling äfvensom att i sammanhang härmed afgifva fullständig berättelse angående de omständigheter, som inverka å priset i England af svenskt natursmör, med särskildt afseende fästadt å frågan om den inverkan, en betydligare margarintillverkning inom vårt land, om sådan komme till stånd, kunde i förevarande hänseende utöfva.

Uti underdånig berättelse den 25 september 1888 redogjorde generalkonsuln Juhlin-Dannfelt för de resultat, till hvilka han vid utförandet af det honom lemnade uppdrag kommit. Dessa resultat torde kunna sammanfattas uti följande slutsatser:

1:o. Att, beträffande *Hollands totalproduktion af natursmör, sedan margarinindustrien derstädes utvecklade sig, hvilken produktion i vanlig ordning måste hafva fördelat sig uti konsumtion och export, en större andel af landets smörproduktion numera förbrukades inom landet än vid tiden för margarintillverkningens början, samt att exporten af natursmör ingalunda minskats, sedan margarinindustrien blef inhemsk i Holland.*

2:o. Att *produktionen af ladugårdsskötsens öfriga alster i Holland jemväl ökats under tiden från 1873 till 1886.*

3:o. Att, beträffande frågan, i hvad mån priset å den engelska marknaden å holländskt natursmör rönt inflytande af den från samma land till England bedrifna export af margarinsmör, det väl visat sig, att holländskt smör städse under tiden från 1873 till 1887 betingat lägre pris än motsvarande qvantitet från andra produktionsorter, men att denna prisskilnad ingalunda ökats, sedan den tid margarinsmöret först blef synligt på den engelska marknaden — 1873 — eller der erhöll större betydelse — 1876.

4:o. Att *Hollands jordbruk och ladugårdsskötsel icke kunna anses hafva haft annan skada af margarinindustriens utveckling derstädes under senare tiden än dels derigenom, att det af nämnda industris idkare intill ingången af innevarande år allmänt begagnade förfaringssätt att genom kärl och märken söka i handeln införa sin vara under falsk skylt bidragit att underhålla redan förut befintlig misstro å den engelska marknaden mot holländskt smör, dels ock att mejerihandteringen genom den tilltagande förbrukningen af margarin erhållit en konkurrent, som hotade att i väsentlig mån ej blott försvåra afsättningen af natursmör af mindre god beskaffenhet utan ock tryckande inverka å priset å fullgodt sådant, ehuru det sistnämnda utan tvifvel komme att finna köpare till jemförelsevis lönande pris.*

5:o. Att i fråga om de omständigheter, som inverkade å priset i England på svenskt natursmör, smörets jemngoda kvalitet, hvilken häntydde ej blott på en mera allmänt iakttagen större omsorg vid beredningen utan ock om strängare noggrannhet vid klassificeringen, vore af största vikt, helst genom margarinens uppträdande i handeln fordringarne väsentligen stegrats på natursmörets kvalitet och lönande pris derföre nu i högre grad än någonsin vore beroende på frambringande af 1:a vara, samt att ett utestängande från Scerige af margarin, vare sig af inhemsk eller utländsk tillverkning,

icke skulle komma att i ringaste mån höja priset å vårt smör eller befordra dess afsättlighet.

Den uti vårt land gällande lagstiftning beträffande kontrollen å handel med margarin eller konstsmör innefattas uti kongl. förordningen den 2 oktober 1885. Uti denna förordning stadgas, bland annat, i § 1 att med margarin afses allt sådant konstgjordt smör, i hvars sammansättning ingår fett, som ej är framställt uti mjölk, i § 2 huru margarin, afsedt till försäljning inom riket, eller till utförsel derifrån, skall förvaras och med märke betecknas, i §§ 3, 4 och 5, hvarest förseelser emot föreskrifterna uti § 2 åtalas, huru de bestraffas samt böterna fördelas och förvandlas, i § 6 huruledes den, som säljer margarin för naturligt smör, gör sig förfallen till straff enligt allmän strafflag (22 kap. 3 § strafflagen), i § 7 om åtalsrätt och tillsyn å förordningens efterlefnad, i § 8, huruledes, då misstanke uppstår, att vara utgöres af margarin, fastän den icke är förvarad i kärl, märkt på föreskrifvet sätt, allmän åklagare eger att af varan taga prof, hvarefter profvet, som bör utgöra omkring 50 gram, skall för utrönande af varans beskaffenhet öfversändas till behörig undersökningsförrättare, i § 9 af hvem och enligt hvilka föreskrifter undersökningen bör verkställas, i § 10 den ersättning, som bör för undersökningen utgå och hvilken utgör, för ett ensamt prof 12 kronor, för två samtidigt inlemnade prof 20 kronor och för hvarje prof utöfver de två första, då flera prof samtidigt inlemnas, ytterligare 5 kronor, samt i §§ 11 och 12, huru kostnaden för undersökning samt för märkning af vara, hvilken märkning åklagaren låtit ombesörja, skall gäldas.

Vidare har kongl. landbruksakademiens förvaltningsutskott uti kungörelse den 13 oktober 1885 på nådig befallning meddelat föreskrifter rörande sättet för undersökningens verkställande samt för formulär till intyg angående undersökningens resultat.

Under nästlidet år och sedan generalkonsuln Juhlin-Dannfelts ofvan anmärkta utlåtande blifvit afgifvet har herr statsrådet och chefen för kongl. civildepartementet tillkallat sakkunnige personer för att inom departementet biträda vid omarbetning af den nu gällande lagstiftning angående margarin; och hafva dessa personer den 24 november aflemnadt det förslag till förordning angående försäljning och tillverkning af margarinsmör, som med dervid fogade två reservationer finnes intaget uti den vid detta utlåtande fogade *bil. n:o 1*.

Uti detta förslag hafva komiterade utgått från den förutsättning, att en lagstiftning på det förevarande området borde medgifva så väl införsel till och tillverkning inom riket som ock utförsel af margarin eller konstsmör. Att stadga förbud emot införsel och tillverkning af denna vara hafva komiterade ansett innebära en orättvisa mot de mindre bemedlade befolkningsklasserna, för hvilka margarinen, om den på rätt sätt bereddes, på grund af prisbillighet och näringsvärde, enligt komiterades åsigt, utgjorde ett särdeles lämpligt födoämne. En sådan åtgärd antaga komiterade jemväl vara ur ekonomisk synpunkt oklok. Komiterade hade sålunda funnit lämpligt föreslå skärpta bestämmelser i ändamål att förhindra, det margarin utbjödes och försåldes såsom natursmör. Ett verksamt skydd mot dylika smörförfalskningar hade komiterade trott kunna åstadkommas derigenom, att på statens bekostnad en särskild smörkontrollbyrå inrättades, som uteslutande sysselsatte sig med undersökningar af smörprof. Denna byrå borde, enligt komiterades förmenande, förläggas till Göteborg, öfver hvilken stad den största smörexporten egde rum. Byråns föreståndare borde vidare ega rättighet att såväl i Göteborg som i andra delar af riket på längre eller kortare tid antaga lämpliga personer, hvilka tillhandaginge honom med att verkställa proftagningar. Särskildt vore önskligt — ansåge slutligen komiterade — att i Malmö anställdes ett biträde med åliggande att till byrån öfversända prof af det smör, som exporterades öfver nämnda stad.

Detta förslag öfverlemnades af Kongl. Maj:t genom nådig remiss den 14 december 1888 till dess befallningshafvande i länen för afgifvande af yttrande och infordrande af sådant från hushållningssällskapen; och framgår af dessa yttranden, af hvilka utskottet varit i tillfälle att taga del:

att *nio länsstyrelser* (i Södermanlands, Kronobergs, Gotlands, Kristianstads, Elfsborgs, Skaraborgs, Kopparbergs, Vesterbottens och Norrbottens län), med afstyrkande af komiterades förslag, förordat förbud emot införsel till och tillverkning inom riket af margarin;

att *tolf länsstyrelser* (i Stockholms, Upsala, Östergötlands, Blekinge, Malmöhus, Hallands, Göteborgs och Bohus, Vermlands, Örebro, Vestmanlands, Vesternorrlands och Jemtlands län) i hufvudsak tillstyrkt komiterades förslag, dervid fem länsstyrelser (uti Östergötlands, Hallands, Vermlands, Örebro och Vestmanlands län) dock gjort anmärkningar emot vissa af förslagens detaljer;

att *två länsstyrelser* anført, den ena (i Jönköpings län) att, derest Kongl. Maj:t icke skulle finna skäl att förbjuda införsel, utförsel och

tillverkning af margarin eller oleomargarin, bestämdt förbud emot färgning af margarin med gul färg måtte meddelas samt kontrollen öfver tillverkningen m. m. skärpas utöfver hvad komiterade föreslagit, och den andra länsstyrelsen (i Gefleborgs län) att komiterades förslag icke vore af beskaffenhet att böra förordas, utan i väsentliga delar omarbetas, men att uppförande inom landet af nya margarinfabriker och utvidgning af nu befintliga borde förekommas, intilless lag rörande margarins försäljning och tillverkning blifvit promulgerad, på det att ett eventuelt förbud framdeles mot tillverkning af margarin lättare och med mindre kostnad då skulle kunna genomföras, än om flera margarinfabriker hunnit uppstå inom landet;

att *nitton hushållningssällskap* (Stockholms, Upsala, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Gotlands, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Hallands, Elfsborgs läns norra, Elfsborgs läns södra, Skaraborgs, Vermlands, Örebro, Vestmanlands, Kopparbergs och Norrbottens), med afstyrkande af komiterades förslag, tillstyrkt förbud emot införsel och tillverkning af margarin, hvarvid af sex hushållningssällskap jemväl tillstyrkts obligatorisk undersökning af till landet infördt smör och fem hushållningssällskap föreslagit förbud emot införsel och tillverkning af oleomargarin;

att *ett hushållningssällskap* (Vesterbottens), utan att yttra sig öfver det remitterade förslaget, uttalat den mening, att såväl införsel som tillverkning af margarin ansåges skadlig för landets smörproduktion;

att *ett hushållningssällskap* (Göteborgs och Bohusläns), som ansett införsel af margarin böra förbjudas, tillstyrkt förslaget dock med de ändringar, som af ett sådant förbud påkallades, hvarjemte detta hushållningssällskap uttalat sig för samma förbud beträffande färgning, som här ofvan sägs;

att *ett hushållningssällskap* (Gefleborgs läns) i fråga om förslagets antaglighet samt nödvändigheten af att förhindra uppkomst af nya och utvidgning af redan befintliga margarinfabriker uttalat samma åsigter, som dem konungens befallningshafvande i länet, efter hvad ofvan är sagdt, omfattat; samt

att *två hushållningssällskap* (Vesternorrlands och Jemtlands) lemnat komiterades förslag utan annan anmärkning än den, att förbud mot sådan färgning af margarin, att den kunde förblandas med natursmör, borde stadgas.

Från konungens befallningshafvande i Kalmar län och de begge hushållningssällskapen i samma län hade yttranden ännu icke inkommit.

Under erinran att i Andra Kammaren blifvit väckt en motion (n:o

39) af herrar J. Bengtsson m. fl. angående ett anslag af 75,000 kronor för inlösen af maskiner och redskap vid de nuvarande margarinfabrikerna i riket, anser utskottet sig äfven böra omförmåla, att egaren till Arboga margarinfabrik uti en till herr civilministern den 6 sistlidne mars ingifven skrifvelse bland annat framställer rättsanspråk på att — i händelse margarintillverkning inom riket skulle blifva förbjuden — erhålla godtgörelse icke endast medelst inlösen af dertill anskaffade maskiner och redskap utan äfven för alla de förluster, som genom en sådan lag skulle uppstå för hela fabriksanläggningen och derpå grundad affär.

Utskottet, som till fullo inser den föreliggande frågans stora betydelse för landets viktigaste modernäring äfvensom svårigheten att på ett för alla berättigade intressen tillfredsställande sätt lösa densamma, anser, att för frågans rätta bedömande erfordras att först söka klargöra margarinens olika berättigande och betydelse, när den förekommer såsom en ärlig vara under eget namn och såsom ett vunnet resultat af vetenskaplig sträfvan, emot när den framsmyger under falsk flagg för att på bedrägliga vägar inkräkta på det område, som natursmöret under långvarig, mödosam och ärlig sträfvan lyckats förvärfva.

Numera synes vara ställdt utom allt tvifvel, att margarin, tillverkad på rationellt sätt af fullkomligt rena och goda materialier, är ett helsosamt, välsmakande och närande födoämne, äfven om det kan anses afgjort, att bästa margarin aldrig kan ernå den fina smak och besitta den arom, som ensamt äro prima natursmör förbehållna. Den torde dock vara att föredraga framför illa beredt smör, som i ganska stor myckenhet förekommer, och bör från den sidan sedt kunna anses fullt berättigad att uppträda i ärlig täflan med smöret.

Härvid kan icke förnekas, att sådan förekomst i stor skala af margarin i allmänna handeln måste medföra en ganska betänklig återverkan på smörhandeln. Förbrukningen af den högst betydliga kvantitet margarin, som tillverkas i åtskilliga europeiska länder äfvensom i Amerika, måste nemligen betydligt minska behovet af smör af billigare slag, och, då samtidigt landtbrukarne i åtskilliga af Europas stater i följd af den nästan öfverväldigande konkurrensen med spanmål från utom-europeiska länder mer och mer hänvisas till mejerihandteringen, ökas derigenom ytterligare konkurrensen på smörmarknaden, hvaraf vidare måste följa ökade bemödanden att medelst åstadkommande af yppersta kvalitet uppehålla sjunkande pris. Då således kvantiteten äfven af prima natursmör genom dessa samverkande orsaker torde

komma att ökas, synes det icke osannolikt att priset på sådan vara blir påverkadt, men då orsakerna härtill nästan uteslutande äro att söka utanför vårt land, lärer ingen svensk lagstiftning deruti kunna medföra rättelse, och det enda, som dervid är att åtgöra synes vara att genom en aldrig tröttnande sträfvan att fortfarande såsom hittills utvidga och förbättra landets mejerihandtering söka för dess produkter betinga marknadens högsta pris.

Helt annorlunda ställer sig saken, då margarinen på ett eller annat sätt begagnas såsom bedrägligt medel i konkurrensen med natursmöret, utgifven för något annat än den är. Det framhålles visserligen att förfalskning äfven ofta förekommer i fråga om andra varor, utan att en särskild lagstiftning för hvarje sådant varuslag blifvit ifrågasatt, men rörande margarin har dock saken obestriddigen sina särskilda väl beaktansvärda sidor. Knappt något ämne torde erbjuda en sådan lätthet till förfalskning utan afsevärd risk, i förening med en så betydande vinst af förfalskningen. Frestelsen dertill blir således synnerligen stor. Vidare torde ingen dylik förfalskning kunna åstadkomma så ödesdigra verkningar till annans skada, som en okontrollerad margarinindustri kan medföra. Öfvertygelsen härom har äfven under de allra senaste åren framkallat åtskilliga mer eller mindre stränga lagstadganden i flere länder, såsom Tyskland, Frankrike, England, Danmark och Förenta Staterna. Dessa länders margarinlagar afse dock endast att öfver tillverkning och försäljning utöfva kontroll såsom skydd mot *förfalskning*, men de äro icke rigtade mot varans *befintlighet* såsom en ärlig produkt.

Motionären går längre. Hans yrkande afser fullständigt förbud mot margarins förekomst i landet. Ett sådant stadgande innebär obestriddigen en inskränkning i näringsfriheten och ett kraf på att vissa intressen skola gifvas till spillo för andras. Utskottet vill visserligen icke förneka att förhållanden kunna inträffa, då staten måste fordra att mindre intressen skola vika för ett stort allmänt, men dylika mer eller mindre våldsamma åtgärder böra dock endast med största betänksamhet vidtagas och torde aldrig vara berättigade, derest icke med full visshet kan förutses att det afsedda ändamålet genom uppoffringen vinnas. I förevarande fråga torde en sådan visshet ingalunda förefinnas. Om äfven generalkonsul Juhlin-Dannfelts ofvan omförmälda slutledningar i vissa hänseenden äro grundade på skäl, som icke torde kunna tillmätas obestriddig betydelse — en följd af ofullständig tillgång på statistiska uppgifter — så finnes dock deri allra minst bevis för nödvändigheten eller ens billigheten uti att utdöma margarinen b^efintlighet och om äfven det öfvervägande antalet hushållningssällskap uttalat sig

för den s. k. »rena» ståndpunkten, torde man — med den fullaste aktning för deras uttalade öfvertygelse — icke böra alldeles förbise att de flesta medlemmar i hushållningssällskapen äro personligt intresserade i frågan, och därför, omedvetet, icke utan svårighet torde kunna alldeles frigöra sig från ett i någon mån partiskt åskådningssätt. Såsom ofvan anförts, har äfven en afvikande mening uttalats från en stor mängd länsstyrelser i riket, om äfven några sådana förklarar sig för den »rena» ståndpunkten.

Genom de föreliggande officiella utlåtandena kan utskottet således icke finna obestriddigt ådagalagdt behofvet och nyttan af förbud mot all margarin inom riket och utskottet kan därför ingalunda känna sig öfvertygadt om att ändamålet med en sådan åtgärd — uppehållandet af priset för svenskt smör på den engelska marknaden — i afsevärd grad skall vinnas. Deremot synes utskottet, som om tillverkning inom landet af prima margarin, framställd af goda inhemska råvaror, borde blifva till nytta såväl genom tillgodogörandet af åtskilliga ladugårdsprodukter som genom ökad tillgång på smör för export, i samma mån som margarin ersätter sekunda smöret och detta i sin ordning genom omsorgsfullare tillverkning öfvergår till för export duglig vara.

Men skall en sådan konsumtion af margarin inom landet blifva ur nationalekonomisk synpunkt önskvärd, torde äfven statens pligt vara oeftergiffig att, så vidt möjligt är, öfvervaka att icke för helsan skadlig vara tillverkas samt — i enlighet med hvad ofvan är anfördt — att icke genom svikligt förfarande ett af landets viktigaste intressen lider afbräck. Utskottet, som icke finner det ofvan omförmälda af komiterade upprättade förslag till förordning angående försäljning och tillverkning af margarin fullt tillfredsställande och betryggande, anser därför att till förhindrande af förfalskning tydligare och strängare påbud angående packningssätt, märkning, färgning, försäljning inom riket och export af margarin äfvensom angående kontrollundersökning böra utfärdas, samt att vid hvarje margarinfabrik kontrollör bör anställas för öfvervakande af att vid tillverkningen endast rena och sunda materialier användas, att sjelfva tillverkningen sker på ett i hygieniskt hänseende tillfredsställande sätt, samt att alla till skydd mot förfalskning utfärdade stadganden noggrant iakttagas. Om vidare uttryckligen förbjödes och med strängt straff belägges försäljning af annan än sålunda kontrollerad och stämplad vara, så synes utskottet, som om tillräcklig trygghet i ofvan omförmälda hänseenden bör vinnas. Den utländske importören af svenskt smör torde, för så vidt han fäster afseende vid *någon* svensk lagstiftning i ämnet, genom sådana stadganden känna sig tillräckligt

tryggad mot förfalskning, synnerligast som, hvad exporten af smör till England beträffar, den dubbla risken af upptäckt såväl vid utförseln från Sverige som vid införseln i England ingalunda torde kunna uppvägas af möjligheten till vinst, om förfalskningen skulle förblifva oupptäckt.

Genom en sådan inskränkning af motionärens förslag om *tillverkningsförbud* till tillverkning endast under *sträng kontroll* förfaller hvarje anspråk på ersättning till redan befintliga margarinfabriker, en fråga som eljest icke utan vissa svårigheter och endast med afsevärda kostnader torde kunna rättvist lösas.

Men en lagstiftning af ofvannämnda omfattning torde konsekvent medföra nödvändigheten af införsel förbud för margarin och oleomargarin, enär sådan kontroll som här ofvan är föreslagen, för utländska sådana varor komme att saknas. En ytterligare följd af dessa lagstadganden torde blifva nödvändigheten att öfvervaka att icke margarin blefve under namn af smör i riket införd.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt får utskottet, med anledning af herr Ekenmans föreliggande motion, hemställa att Första Kam-maren ville för sin del besluta,

att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t måtte anhålla:

1:o att Kongl. Maj:t ville, så fort ske kunde, utfärda förbud mot införsel af konstgjordt smör eller margarin äfvensom af oleomargarin;

2:o att Kongl. Maj:t måtte utfärda nödiga föreskrifter om öfvervakande på bästa möjliga sätt att vara, som under namn af »smör af mjölk eller grädde» i landet införes, icke innehåller andra fettämnen än mjölkfett; samt

3:o att Kongl. Maj:t ville utfärda nödiga bestämmelser om verksam kontroll vid tillverkning och försäljning af margarin inom riket.

Stockholm den 11 april 1889.

På utskottets vägnar:

L. W. LOTHIGIUS.

Reservationer:

af herrar *Lothigius* och *Rundbäck*:

»Då vi omfatta och inom utskottet sökt göra gällande samma åsikter i det föreliggande ämnet, som i Andra Kammarens andra tillfälliga utskotts vid innevarande riksdag afgifna utlåtande n:o 26 finnas uttalade, men utskottets pluralitet icke velat biträda desamma, få vi, under återopande i allt väsentligt af hvad i förenämnda, till kammarens ledamöter utdelade utlåtande blifvit anfördt, härmed reservationsvis vördsam samt hemställa:

1:o att Riksdagen ville besluta att uti skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t måtte, så fort ske kunde, utfärda förbud mot införsel af margarin och oleomargarin;

2:o att Riksdagen ville besluta att uti skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t likaledes måtte utfärda förbud emot tillverkning inom riket af margarin;

3:o att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att vara, som under namn af smör af mjölk eller grädde i landet införes, skall, innan den från tullverket utlemnas till importören, af sakkunnig person undersökas för utrönande, att varan icke innehåller andra fettämnen än mjölkfett»;

af herrar *Gahn* och *Cederberg*, hvilka ansett utskottets utlåtande och förslag böra sålunda affattas:

»Lika med motionären anser utskottet vår smörexport vara en af landtbrukets förnämsta inkomstkällor, samt att de kraftigaste medlen för bibehållande och vidare utveckling af denna inkomstkälla äro att fortfarande tillverka och utföra en fullgod vara samt att genom lagstiftning förhindra förfalskning deraf.

Deremot kan utskottet icke dela motionärens uppfattning om den riktning, i hvilken lagstiftningen bör gå.

Enligt sammanstämmande uttalanden från alla dem, som på detta område äro sakkunnige, är nemligen det smörsurrogat, som här för korthetens skull benämnes margarin, i och för sig ett billigt och för det tarfligare hemmet värdefullt födoämne, hvilket, då det på rätt sätt och af fullgoda materialier beredes, är i hygieniskt hänseende fullkomligt oskadligt, således derutinnan likställt med de flesta i handeln förekommande födoämnen. Vid sådant förhållande torde det icke vara förenligt med den näringsfrihet, som på alla andra områden förefinnes inom vårt land, att vidtaga den våldsamma åtgärd, som ligger i ett förbud mot beredning af margarin, därför att denna kan medföra sänkning i priset eller minskning i afsättningen för ett annat födoämne, och en ärlig konkurrens borde inom landtbruksnäringen vara lika berättigad som inom andra näringar.

Men om än denna uppfattning icke af alla delas, så torde väl ändå dock ej ens de, som ega motsatt uppfattning, påyrka de af motionären föreslagna åtgärderna, såvida icke målet dermed vinnes. Huruvida priset på sådant smör, som från Sverige exporteras till England, sjunkit eller afsättningen deraf minskats genom konkurrensen med margarinen, torde vara svårt att utreda, men äfven om så vore förhållandet, kan detta icke förändras derigenom, att ett så litet land som Sverige upphör med tillverkning af margarin. Så länge från andra länder margarin tillföres den engelska marknaden, skall konkurrensen mellan smör och margarin derstädes förblifva oberoende af ett eventuellt tillverkningsförbud inom Sverige.

Mot den *ärliga* konkurrensen skyddar således motionärens förslag icke.

Det är emellertid den *oärliga* konkurrensen, d. v. s. margarins och margarinblandningars försäljning under namn af rent smör, som, enligt de ofvan refererade undersökningarna rörande margarinindustriens inverkan på Hollands smörhandel m. m., minskat det holländska smörets anseende, och för att liknande förhållande ej må af samma skäl inträffa med det svenska smöret, äro mot oärlig konkurrens rigtade åtgärder nödiga.

Det medel, motionären vill för ändamålet använda, är att rensa landet från margarin, och nekas kan ej, att, om detta kunde lyckas, blefve förfalskning inom landet omöjlig, ehuru faran för det svenska smörets förfalskning utom landet fortfarande kvarstode. De af motionären föreslagna åtgärderna leda dock enligt utskottets förmenande icke till det åsyftade målet. Så länge ett nötkreatur inom landet underhålles, så länge finnes der ock det råämne, af hvilket margarin beredes,

och då detta råämne är tillgängligt inom hvarje landtmannahem i hela riket, lärer väl den förhoppningen, att landet genom de föreslagna åtgärderna skall rensas från margarin vara alldeles fäfang, och så länge råämnet får utan kontroll handhafvas af hvem som helst, äro ock förfalskningar möjliga.

Mot den *oärliga* konkurrensen skyddar således motionärens förslag icke heller.

I flera margarinproducerande länder har man sökt vinna sistnämnda mål genom reglementariska föreskrifter rörande tillverkning och försäljning af margarin samt genom stränga författningar mot förfalskningarna. Särskildt i vårt grannland Danmark, der denna utväg anlåtats, har åtgärden visat sig synnerligen verksam, enär, enligt hvad dess inrikesminister försäkrat, lagen der så godt som fullständigt gjort om intet all bedräglig handel med margarin.

Motsatt erfarenhet synes deremot vara vunnen å de håll, der man följt den väg, som i motionen anvisas. Den har varit försökt i åtskilliga nordamerikanska stater, men der öfvergifvits, påtagligen därför att åtgärden visat sig oduglig. I Canada, der liknande bestämmelser ännu bibehållas, synes man hafva fullständigt misslyckats, för så vidt målet varit att öka canadasmörets anseende på den engelska marknaden. Enligt upplysning från de förenade rikenas generalkonsul i London har nemligen Canadas smörimport till England, oaktadt den vidtagna åtgärden, nästan alldeles upphört, enär smöret, som hufvudsakligast utgjorts af sekunda vara, utträngts just af margarin. För den som af dessa facta — hvilka visa att kontrollagen medfört goda verkningar, men att de prohibitiva åtgärderna varit vanmäktiga — vill draga slutsatser, lärer väl knappast någon tvekan råda derom, att den rigtning, i hvilken det genom Kongl. Maj:ts försorg utarbetade lagförslaget går, är den enda, i hvilken man med hopp om framgång kan söka skydd mot den *oärliga* konkurrensen.

Det ingår ej i utskottets uppdrag att granska detta lagförslag, hvilket, på sätt förut refererats, varit för granskning remitteradt till samtliga länsstyrelser och hushållningssällskap. Om ock en del af dessa undandragit sig att verkställa granskningen, för att i stället påyrka sådana prohibitiva åtgärder, som här visats vara ändamålslösa, böra dock de yttranden om lagförslaget detaljer, som af de öfriga afgifvits, utgöra tillräckligt material vid frågans vidare behandling hos Kongl. Maj:t, som icke lär underlåta att vidare fullfölja det påbörjade arbetet i denna rigtning.

Under de sista tio åren har margarin varit tillgänglig i den svenska marknaden. Det är just under samma år, som den svenska smörmarknaden i England upparbetats, och det är under dessa samma år, vi vunnit berättigadt anseende för vårt smör. Den samtidigt hos oss tilltagande margarinhandeln har därför ej varit till hinder, och den skall ej heller vara det, om vi blott tillse att ej till den engelska marknaden härifrån föres annan än *fullgod* och *oförfalskad* vara.

På grund af det anförda, och då Kongl. Maj:t redan förberedt åtgärder till förekommande af den *oärliga* handeln med margarin, samt således framställning derom ej från Riksdagen erfordras, hemställer utskottet,

att herr Ekenmans motion ej må till någon kammarrens åtgärd föranleda.»

Bil. N:o 1.

Förslag

till

Förordning angående försäljning och tillverkning af margarin.

§ 1.

Med margarin afses i denna författning hvarje smör liknande fabrikat, i hvars sammansättning ingår fett, som ej är framställt ur mjölk.

§ 2.

1 mom. Margarin, som från riket utföres, skall förvaras i kärl, som har en från den vanliga smörfjerdingen (dritteln, åttingen) väsentligen afvikande form och som å såväl botten och lock som sidor är med inbrända, minst 3 centimeter höga bokstäfver märkt med ordet »margarin» eller »margarine».

2 mom. Margarin, som till riket införes, skall förvaras i kärl, som har den i 1 mom. angifna form och på det i samma mom. föreskrifna sätt är märkt med ordet »margarin» eller »margarine» samt importörens eller varuemottagarens namn eller firma.

3 mom. Margarin, som är afsedd till försäljning inom riket, skall förvaras i kärl, som har den i 1 mom. angifna form och på det i samma mom. föreskrifna sätt är märkt med ordet »margarin» eller »margarine» samt, om varan är tillverkad inom riket, tillverkarens, och, om den är från utrikes ort införd, importörens eller varuemottagarens namn eller firma. Dock må varan, då den i minuthandeln utställs till försäljning, äfven kunna förvaras i omslag af papper, hvarpå med minst 2 centimeter höga bokstäfver finnes tryckt ordet »margarin» eller »margarine».

4 mom. Då margarin i minuthandeln försäljes utan att kärl af den i 3 mom. angifna beskaffenhet medföljer, skall varan till köparen utlemnas i eller med sådant omslag af papper, hvarom i samma mom. stadgas.

§ 3.

Der margarin hålles till salu, ehvad försäljningen sker i salubod eller å öppen plats, skall säljaren sådant genom tydligt anslag tillkännagifva.

§ 4.

I räkningar, fakturor, fraktsedlar, konnossement, slutsedlar, leveranskontrakt och andra dylika skriftliga handlingar, som angå margarin, skall varan uttryckligen angifvas såsom margarin.

§ 5.

När smör eller smör liknande vara från utrikes ort införes, vare importören eller varuemottagaren skyldig till tullverket aflemna skriftlig förklaring, att varan icke enligt denna författning är att anse såsom margarin. Aflemnas icke sådan förklaring, må varan icke från tullverket utlemnas förr än importören eller varuemottagaren företett vederbörligt intyg från statens smörkontrollbyrå eller i 9 § 2 mom. omförmäld institution eller person, att varan icke utgör margarin.

§ 6.

Den, som vill i stad till afsalu tillverka margarin, skall skriftligen anmäla sig i Stockholm hos öfverståthållareembetet och i annan stad hos stadens magistrat eller, der sådan icke finnes, hos vederbörande stadsstyrelse. Vill någon å landet drifva dylik tillverkning, göre anmälan hos konungens befallningshafvande i länet. Vid anmälan, hvarom fråga nu är, skall fogas uppgift om stället, hvarest tillverkningen är afsedd att ega rum, samt i öfrigt iakttagas hvad för rättigheten att med biträde af annan än hustru och hemmavarande barn till afsalu tillverka fabriks- och handtverksarbeten är i allmänhet stadgadt.

Öfver dem, som sålunda sig anmäla, skall särskild förteckning föras af vederbörande myndighet, hvilken det dessutom åligger att om den gjorda anmälan ofördröjligen underrätta helsovårds- eller kommunalnämnden i den kommun, der tillverkningen skall försiggå. Helsovårds- eller kommunalnämnden ege att öfver tillverkningen öfva särskild tillsyn.

Sådan anmälan, hvarom ofvan är stadgadt, åligger jemväl den, som enligt förordningen angående utvidgad näringsfrihet den 18 juni 1864 är befriad från der föreskrifven anmälan för erhållande af rättighet att idka fabriksrörelse, handtverk eller annan handtering.

§ 7.

1 mom. Allmän åklagare åligger att åtala förseelser mot denna författning.

2 mom. Förekommer anledning till antagande att från utrikes ort ankommen eller till utförsel ur riket angifven vara utgör margarin, fastän kärlet, hvori densamma förvaras, icke är på föreskrifvet sätt beskaffadt eller varan i skeppnings- och frakthandlingarne betecknad såsom margarin, åligger tullförvaltningen att genast derom underrätta vederbörande åklagare, på det denne må blifva i tillfälle vidtaga de åtgärder, som på honom ankomma.

§ 8.

1 mom. Allmän åklagare samt af polismyndighet eller föreståndaren för statens smörkontrollbyrå dertill särskildt förordnad person ege att af smör eller smör liknande vara, som är afsedd till utförsel ur riket eller som till riket införes eller inom riket hålles till salu,

taga prof för utrönande af, om varan enligt denna författning är att anse såsom margarin. Sådan proftagning får dock, hvad angår vara, som skall ur riket utföras, icke verkställas förr än varan ankommit till exportort eller tullstation vid gränsen och må ej ega rum efter det varan lastats å för utförseln afsedt fartyg. Å vara, som befinnes i tullverkets vård, må proftagning ej ske förr än medgifvande dertill lemnats af tullförvaltningen.

Proftagningen skall verkställas med tillbörlig varsamhet, så att hvarken varan eller kärlet onödigtvis skadas, samt, så vidt ske kan, försiggå i närvaro af varuegaren eller dennes ombud.

2 mom. Profvet, som bör utgöra omkring 50 gram, skall tagas i två vittnens närvaro och förseglas med proftagarens insegel samt därefter öfversändas till statens smörkontrollbyrå, der vederbörlig undersökning verkställas. Finnes dervid, att profvet är att anse såsom margarin, åligge det smörkontrollbyråns föreståndare att derom ofördröjligen underrätta proftagaren; och skall, intill dess det åtal, som i följd häraf anställes, varder slutligen afgjort, den oanvända delen af profvet af föreståndaren på lämpligt sätt förvaras.

3 mom. Der särskilda omständigheter föranleda, att undersökning af taget prof bör med synnerlig skyndsamhet verkställas, samt orten, der proftagningen egt rum, är belägen på sådant afstånd från smörkontrollbyrån, att allt för lång tid skulle åtgå för profvets öfversändande dit, må profvet kunna insändas till sådan institution eller person, som i 9 § 2 mom. omförmäles; och åligge det i ty fall vederbörande undersökningsförrättare att med profvet vidtaga de åtgärder, som eljest ankomma på smörkontrollbyråns föreståndare.

4 mom. Smörkontrollbyråns föreståndare vare behörig anmoda allmän åklagare och annan enligt 1 mom. till proftagning berättigad person att taga och till smörkontrollbyrån öfversända prof.

5 mom. För taget prof åtnjute varuegaren, efter ett pris af 1 krona för 500 gram, ersättning, som förskottsvis betalas af proftagaren; egande denne att därför bekomma godtgörelse af smörkontrollbyrån.

§ 9.

1 mom. Smörkontrollbyrån skall, i den mån sådant medhinner, jemväl tillhandagå allmänheten med undersökningar af smör och smör liknande varor samt öfver undersökningarne afgifva intyg.

2 mom. Rikets landtbruksinstitut och de af hushållningssällskapen med understöd af statsmedel iurättade kemiska stationer för jordbruket

och näringarne vare äfven behörige verkställa sådana undersökningar, hvarom i 1 mom. sägs.

Enahanda behörighet tillkommer likaledes person, som blifvit af landtbruksakademiens förvaltningskomité förklarad kompetent att förrätta dylika undersökningar samt dertill erhållit konungens befallningshafvandes bemyndigande.

§ 10.

Föreskrifter rörande sättet för verkställande af undersökningar, hvarom i 8 och 9 §§ förmäles, samt formulär för intyg meddelas af landtbruksakademiens förvaltningskomité. Komitén ege ock att öfva tillsyn deröfver, att undersökningarne på rätt sätt bedrifvas.

§ 11.

Undersökning, som å smörkontrollbyrån verkställas med prof, taget af åklagare eller annan enligt 8 § 1 mom. dertill berättigad person, bekostas af allmänna medel.

För undersökning, verkställd å smörkontrollbyrån för enskild persons räkning, samt för undersökning, verkställd af institution eller person, som i 9 § 2 mom. omförmäles, utgår ersättning enligt följande taxa:

för undersökning af ett ensamt prof	4 kr
» » » 2 samtidigt aflemnade prof	8 »
» » » hvarje prof utöfver de 2 första, då flera prof samtidigt inlemnas, ytterligare	2 »

§ 12.

I fråga om straff för den, som säljer margarin för smör, gälle hvad allmän strafflag innehåller; och i fråga om straff för den, som säljer eller till annan utbjuder margarin, försatt med för helsan skadligt ämne, gälle hvad allmän strafflag och helsovårdsstadgan föreskrifva.

§ 13.

1 mom. Den, som från riket utför eller söker utföra margarin utan att densamma är förvarad i så beskaffadt kärl, som i 2 § 1 mom. föreskrifves, straffes med böter från och med 200 till och med 2,000 kronor eller fängelse.

2 mom. Den, som till riket inför eller söker införa margarin, utan att densamma är förvarad i så beskaffadt kärl, som i 2 § 2 mom. föreskrifves, straffes med böter från och med 50 till och med 1,000 kronor. Varan tillika med kärlet vare ock förbruten.

3 mom. Den, som inom riket säljer eller till salu håller margarin, utan att densamma är på det sätt förvarad, som i 2 § 3 och 4 mom. föreskrifves, straffes med böter från och med 50 till och med 1,000 kronor.

4 mom. Bryter någon mot föreskriften i 3 §, vare bot högst 50 kronor.

5 mom. Öfverträdelse af föreskriften i 4 § straffes med böter högst 500 kronor.

6 mom. Underlåter tillverkare af margarin sådan anmälan, som i 6 § föreskrifves, vare förfallen till böter högst 500 kronor.

7 mom. Förseelse, hvarför straff enligt denna författning blifvit ådömdt, skall göras allmänt bekant genom kungörelse, som på den dömdes bekostnad genom åklagarens försorg införes i någon af ortens tidningar.

§ 14.

Af böter, som enligt denna författning ådömas, så ock af värdet af gods, som dömes förbrutet, tillfalle $\frac{1}{3}$ kronan och $\frac{2}{3}$ åklagaren. Har åtalet föranledts af proftagning, som verkstälts af annan än åklagaren, eller finnes särskild angifvare, tage proftagaren eller angifvaren hälften af åklagarens andel.

Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, förvandlas de efter allmän lag.

§ 15.

Öfverträdelse af stadgandet i 2 § 1 mom. åtalas vid allmän domstol. Förseelse mot de i denna författning i öfrigt gifna föreskrifter åtalas hos polisdomstol, der sådan är inrättad, men eljest hos poliskammare, eller, der sådan icke finnes, vid allmän domstol. I fråga om klagan öfver domstols eller poliskammares beslut i dessa mål gälle hvad i allmänhet angående besvär i brottmål är förordnad.

§ 16.

Öfverordnad polismyndighet åligge att noga öfvervaka efterlevnaden af denna författning samt särskildt tillse, att allmän åklagare

och annan enligt 8 § 1 mom. till proftagning berättigad person sådan företager, när anledning dertill förekommer.

§ 17.

Denna författning träder i kraft den 1889.

Aug. Almén
Hugo Tamm.

Nils v. Hofsten.
H. L. O. Winberg.

Vid behandling af den fråga inom margarinlagstiftningen, huruvida margarin skall tillåtas förekomma på alldeles samma sätt färgadt som smör, särskildt vårt vanliga exportsmör, hafva undertecknade för vår del haft följande uppfattning.

Då lagstiftningen rörande ett sådant födoämne som margarin, hvilket städse framträdte med anspråk på att vilja efterlikna och ersätta smör, enligt vår mening måste afse att fastställa en bestämd skillnad mellan den äkta varan och den eftergjorda samt genom upprättande af nödig kontroll söka hindra förfalskning af den förre och förvexling af dem båda och dermed skydda afnämare såväl i inland som utland emot att bedragas — så synes oss deraf framgå, att lika väl som man genom anordnande af en smörkontrollanstalt bereder allmänheten tillfälle att öfvertyga sig om varornas sammansättning samt genom kärls och omslagspappers stämpling m. m. vid försäljningen söker skydda afnämare från misstag, är det å andra sidan icke mindre viktigt samt med god ordning och ärlig konkurrens öfverensstämmande, att man undviker att bereda margarin med alldeles samma färg, som sedan lång tid alltjemt begagnas å finaste exportsmör, alldenstund margarinfabrikanten genom en sådan färgning tydligen afser att framkalla bilden af detta och om möjligt genom utseendet söka förvilla allmänhetens smak. Margarin framställes nemligen i sådant fall icke såsom en själfständig vara utan anser sig behöfva låna smörets drägt för att genom ögats förvillande intränga i smaksinnet. Härigenom betages allmänheten

otvifvelaktigt vid flera tillfällen, t. ex. vid servering af margarin å värdshus m. m., sitt fria val och är onödigtvis utsatt för att bedragas.

På grund af det anförda anse vi oss visserligen icke böra begära att lagstifningen för att åstadkomma en yttre skilnad mellan margarin och smör skulle föreskrifva någon färgning af den förre, hvarigenom den skulle blifva osmaklig eller fullkomligt olik vanliga födoämnen, men måste deremot anse det vara af behovet bestämdt påkalladt, att en skilnad i färgen upprätthålles. Och tillåta vi oss, i betraktande deraf att å ena sidan margarin genom att icke alls eller högst obetydligt färgas icke i verkligheten förringas hvarken till näringsvärde eller smaklighet och att å andra sidan en starkare gul färg sedan länge varit bruklig och af utlandets afnämare alltjemt begäres å vårt exportsmör, föreslå:

att det icke må tillåtas att tillverka, införa, utföra eller försälja margarin, som är färgadt med samma gula färg som vårt fina exportsmör, utan bör det således för närvarande förekomma hvitt såsom ofärgadt vintersmör eller med en så svag gul färg, att den icke öfverskrider den i liknande fall i vårt grannland Danmark fastställda färgnyans;

samt att öfverträdelse häraf måtte medföra ansvar af samma slag, som drabbar försummelse att med ordet »margarine» märka kärl, som innehålla denna vara.

Stockholm den 24 november 1888.

H. L. O. Winberg.

Nils v. Hofsten.

Genom komiterades förslag beträffande förvaring och försäljning af margarin bör full trygghet vinnas, att all margarin kommer att under denna benämning försäljas, äfvensom att förvexling eller förfalskning af smör med margarin ej vidare bör ifrågakomma i vårt land. Härmed har ock hvarje giltig anledning försvunnit för påbud om margarins färgning med ovanliga färger äfvensom för förbud mot dess färgning till likhet med smör. Den största svårighet skulle dessutom möta, då

man vid tillämpning af förbudet ville genom graderade färgskalor afgöra, om en viss vara vore tillåten eller förbjuden i handeln.

Under dessa förhållanden kan ett förbud mot färgning af margarin synas vara ett försök att på omvägar förhindra täflan mellan margarin och smör vid handeln inom landet, hvaraf skulle kunna blifva en följd, att förbrukningen af ett numera allmänt erkänt sundt och billigt näringsmedel förhindras till stort men såväl för den mindre bemedlade förbrukaren som ock för tillverkaren, hvilken under så ogynsamma förhållanden svårligen kan bereda sig någon marknad för margarin i utlandet och en helt ringa sådan inom landet, ja, ingen sådan, derest införsel af färgad margarin från Norge icke skulle kunna samtidigt förbjudas.

Då man genom lagstiftning beträffande handeln med margarin velat icke förbjuda tillverkning och försäljning af margarin inom landet men väl förekomma förfalskning af smör med margarin samt i *främsta rummet skydd för vår utländska smörmarknad*, och dessa mål med säkerhet kunna ernås genom komiterades förslag, derest blifvande föreskrifter behörigen tillämpas, så finnas inga giltiga skäl att förbjuda färgning af margarin, hvilken är lika berättigad som färgning af smör, enär man i båda fallen utan användande af skadliga färger vill nå samma mål, vill göra de båda varorna till utseende och smak behagliga för konsumenterna.

Stockholm den 24 november 1888.

Aug. Almén.

Hugo Tamm.